CSAJÁG KÖZSÉG POLGÁRMESTERÉTŐL
8163 Csaják, Petőfi u. 1.
Telefon: +36(88)440 380 email: polghivcsajag@invitel.hu

Előterjesztés
Csaják Község Önkormányzata Képviselő-testületének
2022. május 17. napján tartandó nyílt *képviselő-testületi* ülésére

Tárgy: **Belső ellenőrzési program a követelés kezelés alakulásának vizsgálata, illetve a kapcsolódó mérlegvalódiság ellenőrzéséhez és ellenőrzési jelentés tervezet**
Melléklet: Ellenőrzési program, ellenőrzési jelentés tervezet
Üi.szám: III/312/2022.
Előterjesztést készítette: Petró Médea igazgatási főelőadó
Meghívott(ak): -
A határozati javaslatot törvényességi szempontból megvizsgáltam. Polgár Beatrix jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

A Szántó és Társa Bt. az ellenőrzési programnak megfelelően a belső ellenőrzést elvégezte a Csaják Község Önkormányzat vonatkozásában *A követelés kezelés alakulásának vizsgálata, illetve a kapcsolódó mérlegvalódiság vizsgálatát,* amelyről a jelentés tervezetet megküldte. Az ellenőrzés főbb megállapításait és javaslatait az ellenőrzési jelentés tervezet tartalmazza. A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzésről szóló 370/2011. (XII.31.) Kormányrendelet 42. §. alapán a jelentéstervezet kézhezvételétől számított 8 napon belül lehet észrevételt tenni. Amennyiben visszajelzés nem érkezik, akkor a jelentés tervezetet elfogadottnak, a vizsgálatot lezártnak tekintik és a végleges jelentést megküldik az önkormányzat részére.
Kérem, hogy az előterjesztés megtárgyalását követően a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjenek!

Csaják, 2022. május 9.

Verebélyi Zoltán
polgármester

Határozati javaslat:
Csaják Község Önkormányzat Képviselő-testületének
…../2022. (V.17.) önkormányzati határozata
a követelés kezelés alakulásának vizsgálatáról, illetve a kapcsolódó mérlegvalódiság ellenőrzéséről szóló ellenőrzési program és ellenőrzési jelentés tervezet elfogadásáról

Csaják Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Szántó és Társa Bt. által a Csaják Községi Önkormányzatnál a követelés kezelés alakulásának, illetve a kapcsolódó mérlegvalódiság ellenőrzéséhez készített ellenőrzési programot, valamint az ellenőrzési jelentés tervezetet elfogadja.

Határidő: azonnal
Felelős: Verebélyi Zoltán polgármester, Polgár Beatrix jegyző

SZÁNTÓ ÉS TÁRSA Bt.
9700 Szombathely, Vitéz utca 2.
Levelezési cím: 9700 Szombathely, Százhold u. 36.

Iktatószám: 671-3/2021.

ELLENŐRZÉSI JELENTÉS TERVEZET
Csaják Községi Önkormányzatnál a követelés kezelés alakulásának, illetve a kapcsolódó mérlegvalódiság ellenőrzéséről

I.
AZ ELLENŐRZÉS SZERVEZÉSÉRE VONATKOZÓ ADATOK

Az ellenőrzést végző szervezet: SZÁNTÓ ÉS TÁRSA Bt.

Az ellenőrzött államháztartási szervezet: Csaják Községi Önkormányzat

Az ellenőrzött költségvetési szerv: Balatonfőkajári Közös Önkormányzati Hivatal

Az ellenőrzés típusa: teljesítmény ellenőrzés

Az ellenőrzésre vonatkozó jogszabályi felhatalmazás megjelölése: Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény és a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Kormányrendelet.

Az ellenőrzés tárgya: A követelés kezelés alakulásának vizsgálata, illetve a kapcsolódó mérlegvalódiság ellenőrzése.

A vizsgálat célja: annak vizsgálata, hogy a követelés kezelése miképpen alakult, nyilvántartása megfelelő-e, illetve az éves beszámolóban értékelése megfelelő-e.

Ellenőrzött időszak: 2020. költségvetési év, illetve aktuális időszak

A helyszíni ellenőrzés kezdete és vége: helyszíni vizsgálatra nem volt szükség, az elektronikus adatszolgáltatás lehetővé tette a vizsgálat lefolytatását.

Alkalmazott ellenőrzési módszerek és eljárások: dokumentum elemzés, adatfeldolgozás

Az ellenőrzésben közreműködött belső ellenőrök: dr. Hosszuné Szántó Anita (regisztrációs szám: 5112387) és Ács Lászlóné (regisztrációs szám: 5112551) a 671-2/2021. számú megbízólevél alapján

Az ellenőrzött időszakban az ellenőrzött területért/feladatért felelős vezetők (név, beosztás): Verebélyi Zoltán polgármester, Polgár Beatrix jegyző

II.
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az ellenőrzés során vizsgáltuk és értékeltük, hogy a követelés kezelése miképpen alakult, nyilvántartása megfelelő-e, illetve az éves beszámolóban értékelése megfelelő-e.

Az ellenőrzés a 2020. évi pénzügyi dokumentumokra terjedt ki. A belső ellenőrzés tekintetében összeférhetetlenség nem állt fenn.
A rendelkezésre álló dokumentumok alapján meg vagyunk győződve arról, hogy az elvégzett munka elégséges volt ahhoz, hogy megalapozott véleményt formálhassunk.

Főbb megállapításaink a következők:

A követelések kimutatásának, állományba vételének, mérlegben történő szerepeltetésének alapvető követelménye a jogszerűségből ered. A szerződésen alapuló követeléseknél a jogszerűséghez szorosan hozzátartozik és elengedhetetlen követelmény, hogy a partner cég, az adós a követelést elismerje.
A vevőket fizetésre felszólító egyenlegközlő bizonylat a leltározás alapbizonylata is, mely megküldéséről gondoskodni kell.
Az önkormányzat a vevők tekintetében az ASP program által vezetett analitikus nyilvántartással rendelkezik (47. mp, 9062 mp), mely adatait a mérleg szerinti értékkel egyeztetni kell.

Csaják Községi Önkormányzat értékelési szabályzattal rendelkezik, mely 2019. december 01. napon lépett hatályba és a kisösszegű követelések külön szabályozásának kivételével (nemleges esetben is rögzítendő) rendelkezik a követelések értékeléséről.

A közhatalmi bevételek tekintetében Csaják Községi Önkormányzat az ASP által vezetett analitikus nyilvántartással (ASP ADÓ) rendelkezik. Az önkormányzat helyi adó bevételei az ASP Adó szakrendszerben rögzítésre kerültek.

Csaják Községi Önkormányzatnál 2020. évben, adók módjára behajtható köztartozással kapcsolatos behajtási cselekményt nem indítottak.

A mérlegben a követeléseket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével, mely követelmény a közhatalmi bevételek tekintetében érvényesült.
Az önkormányzat 2020. évben a közhatalmi bevételeken túl értékvesztést nem számolt el, mely felülvizsgálatát javasoljuk (491 mp.).
Ha az értékelés során megállapítást nyer, hogy az értékvesztés elszámolása nem indokolt, a nemlegességet is írásba kell foglalni az értékelési feladatellátás igazolása, a mérleg szerinti érték alátámasztása érdekében.

A költségvetési évben esedékes és a költségvetési évet követően esedékes követelések mérleg szerinti értékét főkönyvvel, leltárral és analitikus nyilvántartással részben (ASP ADÓ) alátámasztották. A vevők és egyéb követelések analitikus nyilvántartását is el kell készíteni és a leltár mellé csatolni kell.

A 2020. december 31. napi követelések állománya tartalmaz 2020. évi nyitó adatokat is. Javasoljuk a már 2017-2019-ben fennálló követelések felülvizsgálatát, és amennyiben megállapítást nyer, hogy esetleg téves könyvelésből erednek (pl. számla téves, vagy dupla rögzítése, helyi adó követelés több bizonylaton való rögzítése), azok javítását (1423 mp vagy 1372 mp, utólagos inaktiválás), a helyi adó követelés több bizonylaton való szerepeltetésének megszűntetését.

Hatályos jogszabályok:

- 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet az államháztartás számviteléről (a továbbiakban: Áhsz.),
- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.),
- az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.),
- A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szt.)

III.
RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

Követelés: az a jogszabályból, jogerős bírói végzésből, ítéletből, végleges hatósági határozatból, szerződésből – ideértve a vásárolt és a térítés nélkül átvett követelést is – jogszerűen eredő fizetési igény, **amelyet a kötelezett elismert** és – ellenszolgáltatást is tartalmazó szerződés esetén – a másik fél már teljesített, ilyennek minősül a bevallás alapján megállapított közhatalmi bevételre irányuló, valamint az olyan követelés is, amelyet a kötelezett vitat, de jogszabály alapján azt a fellebbezésre vagy perindításra tekintet nélkül teljesítenie kell, továbbá az állami adó- és vámhatóság által beszedett közhatalmi bevételek esetén az állami adó- és vámhatóságnak bevallás nélkül megfizetett összeg elszámolása során előírt követelés.

Az Áht. 38. § (1) bekezdése értelmében a bevételi előirányzatok javára bevételt elszámolni és a kiadási előirányzatok terhére kifizetést elrendelni - a Kormány rendeletében meghatározott kivételekkel - utalványozás alapján lehet, **mely követelmény érvényesült.** Érvényesíteni a kiadásokat kell. **Egységes gyakorlat szerint, a jogszabályoknak és a belső szabályzatoknak megfelelve kell elvégezni az operatív gazdálkodási jogkörök bizonylatokon történő rögzítését.**

Az Ávr. 59. § (5) bekezdése értelmében nem kell utalványozni

a) a közigazgatási hatósági határozaton alapuló, az egységes rovatrend B3. Közhatalmi bevételek rovatain elszámolandó költségvetési bevételek beszedését, az egységes rovatrend B401. Készletértékesítés ellenértéke, B402. Szolgáltatások ellenértéke, B403. Közvetített szolgáltatások ellenértéke és B406. Kiszámlázott általános forgalmi adó rovatain elszámolandó költségvetési bevételeket,

b) a fizetési számla vezetésével és az azon végzett műveletekkel kapcsolatban a számlavezető által felszámított díjakkal, költségekkel kapcsolatos költségvetési kiadásokat és kamatbevételeket,

c) az egységes rovatrend B813. Maradvány igénybevétele rovatain elszámolandó finanszírozási bevételek teljesítését, és

d) a fedezetkezelői számláról, valamint - a fedezetkezelői számlára történő átutalás esetén - az építtetői fedezetbiztosítási számláról történő kifizetéseket.

Az Ávr. 57. § (2) bekezdése értelmében a kötelezettséget vállaló szerv belső szabályzatában előírhatja a bevételek meghatározott körére nézve is a teljesítés igazolásának kötelezettségét.

Az Ávr. 59. § (1b) bekezdése értelmében a bevételek utalványozására - ha az utalványozás a (4) bekezdésre figyelemmel szükséges, és a kötelezettséget vállaló szerv az 57. § (2) bekezdése alapján előírta a teljesítés igazolását - a teljesítés igazolását követően kerülhet sor.

A követelések kimutatásának, állományba vételének, mérlegben történő szerepeltetésének alapvető követelménye a jogszerűségből ered. A szerződésen alapuló követeléseknél a jogszerűséghez szorosan hozzátartozik és elengedhetetlen követelmény, hogy a partner cég, az adós a követelést elismerje. Az elismerés elsősorban az adásvételi szerződések kapcsán jelentkezik, de elismertnek kell tekinteni a követelést, ha a mérleg fordulónapon fennálló követelésállományról a gazdasági szervezet a partnereket egyenlegközlő levélben tájékoztatja a mérleg fordulónapon (vagy az egyenlegközlő kiküldésének időpontjában) fennálló tartozás nyilvántartás szerinti összegéről. **Az egyenlegközlő a leltár alapbizonylata is.**
Mindaddig, amíg az elismerés meg nem történik, a követelést a könyvekbe és a mérlegbe felvenni nem szabad. Abban az esetben, ha a partner cég, az adós a követelést nem ismeri el, illetve, ha a jogszabályon alapuló követelést az adós vitatja és a jogszabály az elismertségét felfüggeszti, akkor a korábban állományba vett követelést módosítani kell, és azt el nem ismert követelésként a 0-s számlaosztályban kell nyilvántartásba venni.
A követelés elismerésének szabályait az értékelési szabályzat nem rögzíti.

A fizetési határidő lejárta után az adóst értesíteni kell tartozásáról, fel kell szólítani annak rendezésére, és az önkormányzat által előállított belső bizonylaton nyilatkoztatni kell tartozása elismeréséről. A nyilatkozati határidő letelte után az adóst újra meg kell keresni. Az adós nyilatkozatától, vagy annak elmaradásától függően a követelést minősíteni kell. **A minősítés szempontjait az értékelési szabályzat rögzíti.**

I. A követelések értékelése

A mérlegben a követeléseket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A könyvviteli zárlat során el kell végezni a folyamatos könyvelést teljessé tevő helyesbítő, egyeztető, összesítő könyvelési munkákat, mely lényeges eleme a **követelések értékelése, minősítése.**

A követelés értékelése, minősítése során két szempontot kell megvizsgálni

- kell-e értékvesztést elszámolni a követelésre, vagy
- a követelés nem minősül-e behajthatatlan követelésnek.

1. Behajthatatlan követelés

Az értékvesztés elszámolása előtt azonban meg kell vizsgálni, hogy a követelés nem minősül-e behajthatatlan követelésnek, mivel behajthatatlan követelés nem mutatható ki a mérlegben.

Az Áhsz. 1. § (1) bekezdés értelmében behajthatatlan követelés az Szt. 3. § (4) bekezdés 10. pont *a)-g)* alpontja szerinti követelés azzal az eltéréssel, hogy nem tekinthető behajthatatlannak a követelés, ha a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik.

Az Szt. 3. § (4) bekezdés 10. pontja szerint behajthatatlan követelés: az a követelés,

a) amelyre az adós ellen vezetett végrehajtás során nincs fedezet, vagy a talált fedezet a követelést csak részben fedezi (amennyiben a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik, az óvatosság elvéből következően a behajthatatlanság - nemleges foglalási jegyzőkönyv alapján - vélelmezhető),
b) amelyet a hitelező a csődeljárás, a felszámolási eljárás, az önkormányzatok adósságrendezési eljárása során egyezségi megállapodás keretében elengedett,
c) amelyre a felszámoló által adott írásbeli igazolás (nyilatkozat) szerint nincs fedezet,
d) amelyre a felszámolás, az adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet,
e) amelyet eredményesen nem lehet érvényesíteni, amelynél a fizetési meghagyásos eljárással, a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével (a fizetési meghagyásos eljárás, a végrehajtás veszteséget eredményez vagy növeli a veszteséget), amelynél az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található és a felkutatása „igazoltan" nem járt eredménnyel,
f) amelyet bíróság előtt érvényesíteni nem lehet,
g) amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.

A behajthatatlanság tényét és mértékét bizonyítani kell.

Ha egy követelés a behajthatatlanság bármely feltételének megfelel, akkor behajthatatlanság címen le kell írni, vagyis ki kell vezetni a főkönyvből. (ebben az esetben értékvesztést nem szabad elszámolni a leírás helyett). A behajthatatlanság könyvelése hasonló az értékvesztéséhez, egyéb ráfordításként számolandó el, de a követelést a vevők közül teljesen ki kell vezetni, nem csak ellentétes előjellel könyvelni, mint az értékvesztés esetében.

Ha egy korábban értékvesztett követelés behajthatatlanná válik, akkor a követelések és a követelések értékvesztése számla megfelelő összevezetésével kell a mérlegből kivezetni a követelés összegét.

Csaják Községi Önkormányzatnál a főkönyvi kivonat adatai szerint (8432 számla) 2020. évben behajthatatlan követelés elszámolására nem került sor.

2. Értékvesztés

Ha nem várható, hogy a követelés teljes összege be fog folyni (és a követelés nem minősül behajthatatlannak), akkor a várhatóan nem befolyó összegben értékvesztést kell elszámolni.

Értékvesztést az Áhsz. és az Szt. alapján kell elszámolni:

Az Áhsz. 18. § (1) bekezdés értelmében az Szt.-ben meghatározott eszközök után értékvesztést kell elszámolni. Az értékvesztés elszámolására a (2)-(7) bekezdésben foglalt eltérésekkel az Szt. 54-56. §-át kell alkalmazni.

2.1. Egyedi értékelés

Az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont adók módjára behajtandó kis összegű követelések kivételével a követeléseket (nem kis összegű és kis összegű követelések) egyedileg kell értékelni. A nagy értékű vevőköveteléseket egyedileg kell értékelni. Az egyedi értékelés során meg kell állapítani, hogy a rendelkezésre álló dokumentumok alapján milyen mértékű megtérülés várható az egyes követeléseknél. Ha egy vevő esetében fizetésképtelenség áll fenn, akkor ezt az adott vevővel szembeni összes követelés értékelésekor figyelembe kell venni. A behajthatatlannak nem minősülő követelések esetében a várhatóan meg nem térülő követelés összegét kell értékvesztésnek tekinteni.

2.1.1. Nagy összegű követelések értékelése

Az egyedi értékelés során meg kell állapítani, hogy a rendelkezésre álló dokumentumok alapján milyen mértékű megtérülés várható az egyes követeléseknél. A behajthatatlannak nem minősülő követelések esetében a várhatóan meg nem térülő követelés összegét kell értékvesztésnek tekinteni.

Az Szt. 55. § (1) bekezdés értelmében a vevő, az adós minősítése alapján az üzleti év mérlegfordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél (ideértve a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket, továbbá a bevételek aktív időbeli elhatárolása között lévő követelésjellegű tételeket is) értékvesztést kell elszámolni - a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján - a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti - veszteségjellegű - különbözet összegében, **ha ez a különbözet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű.**

Az Áhsz. 18. § (2) bekezdés értelmében a nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök és forgóeszközök között kimutatott részesedések, értékpapírok, a készletek és a követelések értékvesztésének elszámolása során akkor kell a különbözetet jelentős összegűnek tekinteni, ha az értékvesztés összege meghaladja a **bekerülési érték 10%**-át, de **legalább a százezer** - tulajdonosi joggyakorló szervezeteknél a részesedések, értékpapírok esetén a tízmillió - **forint**ot.

2.1.2. Kisösszegű követelések

Az Szt. 55. § (2) bekezdése az alábbi lehetőséget biztosítja:

A vevőnként, az adósonként kisösszegű követelések könyvvitelben elkülönített csoportjára - a vevők, az adósok együttes minősítése alapján - az értékvesztés összege ezen követelések nyilvántartásba vételi értékének százalékában is meghatározható, egy összegben elszámolható, elkülönítetten kimutatható. Ez esetben a következő évi mérlegfordulónapi értékeléskor a vevőnként, adósonként kisösszegű követelések - hasonló módon megállapított - értékvesztésének összegét össze kell vetni az előző évi, ilyen jogcímen elszámolt értékvesztés összegével és a csoport szintjén mutatkozó különbözetet - előjelének megfelelően - a korábban elszámolt értékvesztést növelő értékvesztésként, illetve a korábban elszámolt értékvesztés visszaírásaként kell elszámolni.

Amennyiben ezzel a lehetőséggel él az önkormányzat, akkor ezt az értékelési szabályzatában **egyértelműen kell rögzítenie** és a vevőkövetelések értékvesztését az esedékességtől eltelt napoktól függően, százalékos arányban kell meghatároznia, **mely lehetőséggel az önkormányzat nem élt. Csaják Községi Önkormányzat értékelési szabályzattal rendelkezik, mely 2019. december 01. napon lépett hatályba és a kisösszegű követelések külön szabályozásának kivételével (nemleges esetben is rögzítendő) rendelkezik a követelések értékeléséről.**

Az önkormányzat 2020. évben a közhatalmi bevételeken túl értékvesztést nem számolt el, mely felülvizsgálatát javasoljuk.
Ha az értékelés során megállapítást nyer, hogy az értékvesztés elszámolása nem indokolt, a nemlegességet is írásba kell foglalni az értékelési feladatellátás igazolása, a mérleg szerinti érték alátámasztása érdekében.

2.2. Egyszerűsített értékelés

Az Áhsz. 18. § (3) bekezdés értelmében a közhatalmi bevételekre vonatkozó követelések és az adók módjára behajtandó kis összegű követelések értékelése során az értékvesztés összege a kötelezettek együttes minősítése alapján egyszerűsített értékelési eljárással, azok csoportos értékelésével is meghatározható. Az egyszerűsített értékelési eljárás során az értékvesztést negyedévente, a tárgynegyedév utolsó napján fennálló, pénzügyileg nem rendezett közhatalmi bevételekre vonatkozó követelések és az adók módjára behajtandó kis összegű követelések után kell megállapítani, és annak az előző negyedévi állományához mért különbözetét – előjelének megfelelően – a korábban elszámolt értékvesztés növeléseként vagy visszaírásaként kell elszámolni.
A közhatalmi bevételek tekintetében Csaják Községi Önkormányzat az ASP által vezetett analitikus nyilvántartással (ASP ADÓ) rendelkezik, mely gondoskodik az egyszerűsített értékelési eljárás végrehajtásáról, az értékvesztés kiszámításáról. Az értékvesztés főkönyvi elszámolását az ASP KASZPER modulban kell megtenni, **mely követelmény érvényesült. Az önkormányzat 2020. évben a közhatalmi bevételek tekintetében elszámolta az értékvesztést.**

2.3. Értékvesztés visszaírása

Amennyiben a követelés mégis befolyik, vagy a rendelkezésre álló információk alapján reális esély mutatkozik arra, hogy befolyik a korábban értékvesztett összeg, akkor az értékvesztést az egyéb bevételekkel szemben vissza kell írni.

Az Szt. 55. § (3) bekezdés értelmében amennyiben a vevő, az adós minősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszaírásával a követelés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a nyilvántartásba vételi értéket.

Az Áhsz. 19. § (1) bekezdése értelmében az eszközök értékvesztésének visszaírására az Szt. 57. § (2) bekezdését és 58. § (2) és (3) bekezdését kell alkalmazni azzal, hogy egyéb bevételek alatt az egyéb eredményszemléletű bevételeket kell érteni, és jelentősnek akkor kell tekinteni az eltérést, ha a piaci érték 10%-kal, de legalább százezer forinttal meghaladja a könyv szerinti értéket.

A vizsgált időszakban az éves beszámoló /a főkönyv adatai alapján összességében 313 134 Ft összegű értékvesztés visszaírására került sor.

II. A követelések mérleg szerinti értéke

A mérlegben a **követelések** között az egységes rovatrend szerinti rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott követeléseket kell kimutatni mindaddig, amíg azokat pénzügyileg vagy egyéb módon nem rendezték, az Áht. 97. §-a szerint el nem engedték vagy behajthatatlan követelésként le nem írták.
A követelések kimutatásának, állományba vételének, mérlegben történő szerepeltetésének alapvető követelménye a jogszerűségből ered. A követeléseknél a jogszerűséghez szorosan hozzátartozik és elengedhetetlen követelmény, hogy a vevő a követelést elismerje. **A mérlegbe csak a vevő által elismert követelés, az elismert összegben állítható be. A vevőket fizetésre felszólító egyenlegközlő bizonylat a leltározás alapbizonylata is, mely megküldéséről gondoskodni kell.**

A mérlegben a követeléseket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A mérlegben a követeléseket költségvetési évben esedékes követelések és költségvetési évet követően esedékes követelések, ezen belül a költségvetési bevételek kiemelt előirányzatai és finanszírozási bevételek szerinti tagolásban kell kimutatni.
Az Áhsz. 43. § értelmében költségvetési évben esedékes követelésként kell nyilvántartani az olyan követeléseket, amelyek teljesítésének határnapja vagy a teljesítésére rendelkezésre álló határidő kezdő napja a követelés nyilvántartásba vételének vagy az Áhsz. 54. § (2) bekezdés *c)* pontja szerinti átsorolás évére (a könyvviteli számlák megnyitását követően haladéktalanul) esik. Más követelést költségvetési évet követően esedékes követelésként kell nyilvántartani.

Követelések működési bevételekre:

A gyakorlatban előfordul, hogy a mérleg fordulónapot követően történik meg a számla kiállítása (pl. december havi teljesítésekre).
Figyelemmel arra, hogy a bevételeket és a költségeket abban az időszakban kell elszámolni, amikor azok teljesültek (még akkor is, ha azok a mérleg fordulónapját követően, de még a mérleg elkészítését megelőzően váltak ismertté), így ha a teljesítés teljes egészében a tárgyévet érinti, az évet követően kiállított számlákat a főkönyvben, így a mérlegben is, vevő követelésként kell szerepeltetni (következő évben esedékes követelés).

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az Áfa tv. 163. § (2) bekezdés c) pontja értelmében az olyan termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás esetében, amelynek az ellenértékét nem készpénzzel, készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel, vagy a teljesítést követően térítik meg, és a számla áthárított adót tartalmaz, illetve áthárított adót kellene tartalmaznia, **a számlát a teljesítéstől számított 8 napon belül,** vagyis legkésőbb a 8. napon **ki kell bocsátani.**
Ha a teljesítés teljes egészében a tárgyévet érinti, az évet követően kiállított számlákat a főkönyvben, így a mérlegben is, vevő követelésként kell szerepeltetni (következő évben esedékes követelés).

Követelések közhatalmi bevételekre:

A Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: a 2020. évi Kvtv.) 2020. június 18-tól hatályos 37. § (1) bekezdés a) pontja szerint a gépjárműadóról szóló törvény alapján a belföldi gépjárművek után a települési önkormányzatot az általa 2020. évben beszedett gépjárműadó nem illeti meg. A gépjárműadóhoz kapcsolódó bírságból, pótlékból és végrehajtási költségből származó bevétel 100%-a változatlanul az önkormányzat költségvetését illeti meg.
A 2020. évben beszedett gépjárműadónak kell tekinteni a közhiteles adónyilvántartásban ekként nyilvántartott, véglegessé vált adó megállapításról rendelkező hatósági határozaton alapuló, 2020. év során bármely módon (pl. önkéntes jogkövetés, végrehajtás, részletfizetés, stb.) befolyt összeget, amely az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény értemében nem minősül téves adószámlára fizetett adónak vagy téves befizetésnek. Ilyennek minősül tehát valamennyi, az önkormányzati adóhatóság gépjárműadó fizetési számláján 2020. év során jóváírt befizetés összege függetlenül attól, hogy mely időszak adókötelezettségének teljesítésére fizették azt be.
A 2019. évi Kvtv.-vel összefüggésben az önkormányzat könyveiben a települési önkormányzatot nem megillető gépjárműadóval kapcsolatos gazdasági események nyilvántartása (előző években a 60%-os arányú rész) csak a részletező analitika szintjén (ASP-ADÓ) és a 0-s számlaosztályon belül, a 03 Függő és biztos (jövőbeni) követelések között történhet.
A mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél értékvesztést kell elszámolni a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti - veszteségjellegű - különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű. Nem lehet a követelések nyilvántartási számláin nyilvántartani az Szt. szerinti biztos (jövőbeni) követeléseket.

A 0 számlaosztályban tehát a gépjárműadó hátraléknak (követelés) összesen 100 %-os összegben kell szerepelnie (03216 számla) (a korábban nyilvántartásba vett 60 % és a jogi szabályozás következtében kivezetett 40 % összesen) **az értékvesztést a 0-s számlaosztályban nem könyveljük, mely követelmény érvényesült.**

A függő és a biztos (jövőbeni) követelésekről külön nyilvántartást kell vezetni mindaddig, amíg az végleges követeléssé nem változik vagy meg nem szűnik. A nyilvántartást legalább az Áhsz. 14. melléklet 4. a)-f) pontban foglaltak szerinti tartalommal kell vezetni.
Csaják Községi Önkormányzat az ASP által vezetett analitikus nyilvántartással (ASP ADÓ) rendelkezik.

A gépjárműadóval kapcsolatban kimutatott követeléseket ki kell vezetni a költségvetési és pénzügyi számvitelből, vagyis a mérlegben gépjárműadó követelés a beszámoló mérlegében nem mutatható ki (3513542 fk. számla), **mely követelmény érvényesült.**

Az új szabályozás alapján a települési önkormányzat által 2020. január 1-jétől beszedett gépjárműadó teljes összege a központi költségvetést illeti meg, attól függetlenül, hogy annak összege adónemre elszámolt bevételként vagy túlfizetésként került elszámolásra, ami azt jelenti, hogy a gépjárműadó számlán megjelenő **összes 2020. évben befolyt bevételt a 367321. Más szervezetet megillető bevételek elszámolása könyvviteli számlán kell kimutatni, vagyis a 367321 és 331132 főkönyvek záró egyenlege (28 028 Ft) megegyezik, mely követelmény érvényesült.**

A fentiek értelmében 2020. évben gépjárműadó számlára beérkező bevételből túlfizetésként nyilvántartott összeget is a 367321 főkönyvre kellett könyvelni. A túlfizetés az adózó felé történő kötelezettséget jelent, mivel a túlfizetés összegét visszakérheti, esetleg kérheti annak más adószámlára történő átvezetését. Ennek következtében **a 0 számlaosztályban függő kötelezettségként kell nyilvántartásba venni a tárgyévben keletkezett túlfizetést (0454 számla), mely követelmény érvényesült (T/K oldal és az értéke (248 798 Ft) nem helyes).**

A tárgyévben keletkezett túlfizetés összege beutalásra került a kincstári számlára, ami a kincstári felülvizsgálatot követően visszajár az önkormányzat részére. Ebből adódóan **a 0. számlaosztályban függő követelésként is nyilvántartásba kell venni ezt a túlfizetés összeget (03216 számla), mely követelmény érvényesült.**

Mivel az új szabályozás szerint, a 2020. évben gépjárműadó számlára beérkező bevételből túlfizetésként nyilvántartott összeg a 3673 főkönyvön szerepel, a 2020. évi nyitó túlfizetés (36711. főkönyvön belül) záró egyenlege nem változik.

Közhatalmi bevételekkel kapcsolatos követelések az ASP - ADÓ (analitikus nyilvántartás) adatai alapján

Megnevezés	tárgyéven belül esedékes követelés	tárgyéven túl esedékes követelés MSZÉ	értékvesztés	tárgyéven belül esedékes követelés MSZÉ
Msz. kommunális adója	2 628 299	8 500	1 403 560	1 224 739
Idegenforgalmi adó				0

HIPA	1 443 591	7 861 465	780 022	663 569
Pótlék	911 244		688 241	223 003
Bírság				0
Egyéb bevételek	40 000		40 000	0
Talajterhelési díj				0
Összesen ASP-ADÓ adatai szerint	**5 023 134**	**7 869 965**	**2 911 823**	**2 111 311**
Főkönyvi kivonat adatai szerint:	5 023 134	7 869 965	2 911 823	2 111 311
Éves beszámoló adatai szerint:	5 023 134	7 869 965	2 911 823	2 111 311
ELTÉRÉS főkönyv és ASP-ADÓ között (a behajthatatlan követelés)	0	0	0	0

A költségvetési évben esedékes és a költségvetési évet követően esedékes egyéb közhatalmi bevételekre szóló követelések mérleg szerinti értékét a főkönyv és az ASP-ADÓ, mint tételes analitikus nyilvántartás adatai alátámasztják.

Az ASP-ADÓ szakrendszer feladata alapvetően az, hogy biztosítsa a helyi önkormányzatok hatáskörébe tartozó központi és helyi adók, az adók módjára behajtandó köztartozások, díjak, valamint pótlékok, bírságok, továbbá a közigazgatási hatósági eljárási illeték nyilvántartását, elszámolását, kezelését, elősegítse az adókötelezettségek teljesítésével kapcsolatos ügyek elektronikus úton történő intézését. Az önkormányzat helyi adó bevételei az ASP-ADÓ szakrendszerben rögzítésre kerültek.

Csaják Községi Önkormányzatnál 2020. évben, adók módjára behajtható köztartozással kapcsolatos behajtási cselekményt nem indítottak.

Összességében megállapítható, hogy a követelések mérleg szerinti értékét főkönyvvel és leltárral alátámasztották. Az egyéb közhatalmi bevételekre szóló követelések mérleg szerinti értékét az ASP-ADÓ, mint tételes analitikus nyilvántartás adatai alátámasztják.
A vevők és egyéb követelések analitikus nyilvántartásának elkészítése és csatolása is szükséges a mérleg szerinti érték alátámasztásaként.

A 2020. december 31. napi követelések állománya tartalmaz 2020. évi nyitó adatokat is. Javasoljuk a már 2017-2019-ben fennálló követelések felülvizsgálatát, és amennyiben megállapítást nyer, hogy esetleg téves könyvelésből erednek (pl. számla téves, vagy dupla rögzítése, helyi adó követelés több bizonylaton való rögzítése pl: ÖNK56/2017, 1709/2019/15, 1150/2019/1), azok javítását (1423 mp vagy 1372 mp, utólagos inaktiválás), a helyi adó követelés több bizonylaton való szerepeltetésének megszűntetését.

III. A követelések nyilvántartása

Az Áhsz. 5. § (1) bekezdése értelmében az éves zárást követően bizonylatokkal, szabályszerű könyvvezetéssel, **folyamatosan vezetett részletező nyilvántartásokkal (analitika)**, a könyvviteli zárlat során készített **főkönyvi kivonattal**, valamint **leltárral** alátámasztott éves költségvetési beszámolót kell készíteni.

A követelések nyilvántartását legalább az Áhsz. 14. melléklet szerinti tartalommal kell elkészíteni és folyamatosan vezetni. Az önkormányzat a vevők tekintetében az ASP program által vezetett analitikus nyilvántartással rendelkezik (47. mp, 9062 mp), mely adatait a mérleg szerinti értékkel egyeztetni kell.
Az analitikus nyilvántartás legalább negyedéves felülvizsgálatáról szintén gondoskodni kell. Gondoskodni kell továbbá arról, hogy az analitikus nyilvántartás a mérleg szerinti értéket alátámassza.
A közhatalmi bevételekkel kapcsolatos követelések nyilvántartása szintén az ASP programban (ASP-ADÓ) történik. Az analitikus nyilvántartásoknak a mérleg szerinti értéket alá kell támasztaniuk mely követelmény a helyi adó tekintetében érvényesült. A vevők analitikus nyilvántartását a leltár mellé szintén csatolni kell.

Az Áhsz. 14. melléklet III. pontja szerint a követelések nyilvántartásának tartalma:

1. A követelések nyilvántartásának egyedi jellegűnek kell lennie. Az egyedi jelleget nem befolyásolja, ha a követelések értékelése egyszerűsített értékelési eljárással, csoportonként történik.
2. A követelések nyilvántartása történhet fizikailag elkülönült nyilvántartásokban is (pl. közhatalmi bevételek nyilvántartása, munkavállalókkal kapcsolatos követelések nyilvántartása, szerződések, megrendelések nyilvántartása, pályázatok, kapott támogatások nyilvántartása stb.), ha biztosított azok adatainak a 09. számlacsoportban történő folyamatos nyilvántartásba vétele.
3. A 2. mellékletben felsorolt szervezetek az ott megjelölt követelésekről vezetett nyilvántartásaikban e fejezet szerinti adatokat tartják nyilván azzal az eltéréssel, hogy azokat a 09. számlacsoportban nem vehetik nyilvántartásba és a könyvviteli számlákon nem számolhatják el az azokkal kapcsolatos gazdasági eseményeket.
4. A követelések nyilvántartása tartalmazza legalább

a) *a követelés sorszámát, nyilvántartásba vételének dátumát,*
b) a követelést tanúsító dokumentum megnevezését, iktató- vagy érkeztető számát, keltét,
c) a kötelezett azonosításához szükséges adatokat,
d) a követelés tárgyát, összegét az egységes rovatrend rovatai szerint,
e) a követelés teljesítésének határidejét, több részletben vagy folyamatosan (időszakonként) fennálló követelés esetén annak évek szerinti megoszlását, a költségvetési évben a teljesítési határidőket dátum szerint, hogy abból az Áht. és Ávr. szerinti finanszírozási, likviditási terv összeállítható legyen,
f) a követelés módosulásainak (pl. fizetési könnyítések, kedvezmények) jogcímeit, a változások leírását, az azt tanúsító dokumentum megnevezését, iktatószámát, keltét,
g) a teljesített befizetések dátumát, összegét, egységes rovatrend szerint besorolását, az utalványozás, bevételezés dokumentumának azonosításához szükséges adatokat, a pénzeszközök nyilvántartásával való esetleges kapcsolatok leírását,
h) a követelés és annak módosulásai, a teljesítési adatok könyvviteli számlákon történő elszámolásának időpontjait és a könyvviteli számlák megnevezését,
i) devizában fennálló követelés esetén a követelés és annak módosulásai (ideértve az átértékelést, értékvesztést, annak visszaírását is) összegét a forint mellett devizában is, a nyilvántartásba vételi árfolyamot, a mérlegfordulónapi árfolyamot,
j) a követelésekkel kapcsolatos fizetési felhívások, behajtására tett intézkedések adatait,

k) az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont követelések esetén a kötelezett besorolásának adatait,

l) a követelések értékvesztésével és a behajthatatlanná vált követelésekkel kapcsolatos adatokat,

m) váltóval kiváltott követelés esetén a váltó kibocsátójának megnevezését, a kibocsátás és a lejárat idejét, a váltóval kiváltott követelés összegét, a váltóban foglalt kamatot, a váltó forgatásával, leszámítolásával, beváltásával kapcsolatos adatokat, és

n) az esetleges egyéb megjegyzéseket.

5. Az egyes sajátos követelésekhez külön adatok nyilvántartása is szükséges a jogszabályokban előírt kötelezettségek teljesítéséhez, így

a) a költségvetési támogatások és más hasonló, ellenérték nélkül kapott pénzeszközöknél annak forrását, az azzal történő elszámolás (beszámolás) határidejét, annak teljesítésére, elfogadására vonatkozó adatokat, az esetleges visszafizetési kötelezettség előírása esetén a követelések nyilvántartásával való kapcsolatot, az elvégzett ellenőrzéseket,

b) a visszatérítendő támogatások és más kapott kölcsönök esetén a követelések nyilvántartásával való kapcsolatot, és

c) termék vagy szolgáltatás értékesítése esetén a kibocsátott számlák adatait oly módon, hogy abból az általános forgalmi adó bevallási kötelezettségnek eleget lehessen tenni.

6. A függő és a biztos (jövőbeni) követelésekről külön nyilvántartást kell vezetni mindaddig, amíg az végleges követeléssé nem változik vagy meg nem szűnik. A nyilvántartás legalább a 4. a)–f) pontban foglaltakat tartalmazza.

IV.
FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSOK ÉS JAVASLATOK

A feladatellátás javítása érdekében az ellenőrzés a következő javaslatokat teszi:

Intézkedési terv készítésre köteles javaslatok:

1. Figyelemmel az Áhsz. 5. § (1) bekezdésére, gondoskodni kell arról, hogy mérleg szerinti értéket analitikus nyilvántartás is alátámassza. Az önkormányzat a vevők tekintetében az ASP program által vezetett analitikus nyilvántartással rendelkezik (47. mp, 9062. mp), mely adatait a mérleg szerinti értékkel egyeztetni kell. Az analitikus nyilvántartás legalább negyedéves felülvizsgálatáról gondoskodni kell.

Intézkedési terv készítésre nem köteles javaslatok:

1. Az önkormányzat 2020. évben a közhatalmi bevételeken túl értékvesztést nem számolt el, mely gyakorlat felülvizsgálatát javasoljuk. Ha az értékelés során megállapítást nyer, hogy az értékvesztés elszámolása nem indokolt, a nemlegességet is írásba kell foglalni az értékelési feladatellátás igazolása, a mérleg szerinti érték alátámasztása érdekében.

2. A követeléseknél elengedhetetlen követelmény, hogy a vevő a követelést elismerje. A vevőket fizetésre felszólító egyenlegközlő bizonylat a leltár

alapbizonylata is, mely megküldéséről gondoskodni kell.

3. Javasoljuk a már 2017-2019. években fennálló követelések felülvizsgálatát, és a helyi adó követelés több bizonylaton való szerepeltetésének megszűntetését.

4. Csajág Községi Önkormányzatnál 2020. évben és a vizsgálat időpontjáig 2021. évben adók módjára behajtható köztartozással kapcsolatos behajtási cselekményt nem indítottak, mely gyakorlat felülvizsgálatát javasoljuk.

5. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy
   - az Áfa tv. 163. § (2) bekezdés c) pontja értelmében az olyan termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás esetében, amelynek az ellenértékét nem készpénzzel, készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel, vagy a teljesítést követően térítik meg, és a számla áthárított adót tartalmaz, illetve áthárított adót kellene tartalmaznia, a számlát a teljesítéstől számított 8 napon belül, vagyis legkésőbb a 8. napon ki kell bocsátani.
   - ha a teljesítés teljes egészében a tárgyévet érinti, az évet követően kiállított számlákat a főkönyvben, így a mérlegben is, vevő követelésként kell szerepeltetni (következő évben esedékes követelés).

Kelt: Szombathely, 2021. december 20.

dr. Hosszuné Szántó Anita
Belső ellenőr

V.
ZÁRADÉK

A jelentés egy példányát, annak megismerése céljából átvettem.
Tudomásul veszem, hogy a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzésről szóló 370/2011. (XII. 31.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Ber.) 42. § (2) bekezdésben meghatározottak szerint a jelentés tervezet kézhezvételétől számított 8 napon belül nyilatkozhatok arról, hogy a jelentésben foglaltakkal kapcsolatban kívánok-e észrevételt tenni.
Az észrevételt köteles vagyok a jelentés kézhezvételétől számított 8 napon belül papír alapon a SZÁNTÓ ÉS TÁRSA Bt. (9700 Szombathely, Százhold u. 36.) részére megküldeni.
A 8 napos határidő elmulasztása a jelentésben foglaltakkal kapcsolatos egyetértésnek minősül.

Kérem, aláhúzással jelezze válaszát az alábbiakban:

- Észrevételt kívánok tenni.
- Észrevételt nem kívánok tenni.
- Jelen tervezettel kapcsolatos visszajelzéssel egy időben az Intézkedési tervet megküldöm.
- Az Intézkedési terv elkészítéséről és megküldéséről a végleges jelentés kézhezvételét követően gondoskodom.

- Intézkedési terv készítésére nem vagyok köteles.

Kelt: .....

.....
Polgármester

.....
Jegyző

TELJESSÉGI NYILATKOZAT

- belső ellenőrzés lefolytatásával kapcsolatban -

Alulírott

.....

(név/beosztás)büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a(z)

.....

számára

a

.....

(ellenőrzés tárgya) tárgyban átadott dokumentumok, legjobb tudásom szerint, mindazon dokumentumok, nyomtatványok, adatok, információk, melyek szükségesek az adott állapot felméréséhez. Kijelentem továbbá, hogy az átadott dokumentumok, adatok és információk megbízható, teljes körű információt tartalmaznak.

Kelt: ....., 20... év.....hó „ „

.....